

2026-04-17
Fi2025/ 02285

Remissvar: Fondandelsbolag – för en mer konkurrenskraftig fondmarknad (SOU 2025:117)

Finansförbundet har av Finansdepartementet bjudits in att lämna synpunkter på förslagen i slutbetänkandet *Fondandelsbolag – för en mer konkurrenskraftig fondmarknad (SOU 2025:117)*.

Slutbetänkandet bygger vidare på delbetänkandet *En starkare fondmarknad (SOU 2025:60)* men introducerar en fundamental nyhet i form av en associationsrättslig fondstruktur – fondandelsbolaget. Förslaget innefattar även möjligheten att skapa delfonder och innehåller särskilda förslag för att främja långsiktiga investeringsfonder (ELTIF), bland annat genom att tillåta förvaring på investeringssparkonto (ISK).

Detta remissvar är begränsat till förslagen i SOU 2025:117. För Finansförbundets synpunkter på förslagen från SOU 2025:60 hänvisas till det redan inlämnade remissvar som avser det betänkandet.

Sammanfattande inställning och tidigare synpunkter

Som vi framförde i vårt remissvar på delbetänkandet välkomnar Finansförbundet reformer som kan bidra till att stärka den svenska kapitalmarknaden och Sverige som hemvist för finansiella företag. Svenska hushåll sparar i stor utsträckning i fonder och det är positivt med åtgärder som stärker svenska fondbolags konkurrenskraft, då detta kan bidra till fler kvalificerade arbetstillfällen i finansbranschen i Sverige.

Förbundet ställer sig därmed fortsatt positivt till de förslag som syftar till att öppna upp även den svenska fondmarknaden för nya, innovativa produkter för sparande och investeringar förvaltade av svenska fondbolag, samt förslag som syftar till att stärka motståndskraften på den svenska fondmarknaden.

Synpunkter på förslaget om fondandelsbolag (kap 4)

Införandet av en helt ny associationsrättslig struktur är ett paradigmskifte för den svenska fondmarknaden. Finansförbundet är i grunden positivt till detta då det kan göra Sverige till en mer attraktiv fonddomicil, men vill i detta sammanhang lyfta fram ett antal centrala aspekter ur ett fackligt perspektiv som behöver beaktas.

Nya kompetenskrav och arbetsmiljökonsekvenser

Fondandelsbolagsstrukturen är en hybrid mellan associationsrätt och fonddrätt. Detta ställer helt nya och mer komplexa krav på de anställdas kompetens. (avsnitt 4.2 och kapitel 8)

Vi ser ett behov av viss kompetensutveckling för anställda inom bland annat administration, juridik, regelefterlevnad och riskkontroll. Ökad komplexitet, i detta fall genom en helt ny associationsrättslig fondtyp, kan leda till övertidsarbete - något som Finansförbundet påvisat tidigare. Det är avgörande att utredningen och den fortsatta beredningen belyser arbetsgivarnas ansvar för att finansiera och tillhandahålla denna nödvändiga utbildning. (avsnitt 8.3.1).

Bolagsstyrning och tydliga ansvarsförhållanden

Utredningens förslag innebär en ny styrningsmodell med en styrelse för fondandelsbolaget och en extern förvaltare. Detta skapar en potentiellt oklar ansvarsfördelning. (avsnitt 4.4)

Den föreslagna modellen innebär att varje fond ska ligga i ett eget fondandelsbolag med en egen styrelse, samtidigt som den operativa förvaltningen ska utföras av en separat extern förvaltare. Detta skapar en styrningsstruktur där två olika bolag har inflytande över samma verksamhet, men med skilda roller: fondandelsbolaget bär det juridiska ansvaret för fonden och de ekonomiska riskerna, medan den externa förvaltaren, ofta ett externt fondbolag, är arbetsgivare för de anställda som utför arbetet kring förvaltningen i praktiken. Vidare uttrycker utredningen att intressekonflikter mellan fondandelsägarna och förvaltningsbolagets ägare inte kan elimineras med denna konstruktion. (4.4.5)

Av ovan är det därför viktigt att frågan om oberoendet beaktas i den fortsatta beredningen av förslagen. Detta för att undvika oklarheter kring ansvarsfördelning, hantering av incidenter samt relationen mellan styrelse och förvaltare.

Säkerställande av substans och reella arbetstillfällen

Ett huvudsyfte med reformen är att "flytta hem" fonder och därmed skapa arbetstillfällen. Detta är ett mål Finansförbundet helhjärtat stöder. (avsnitt 4.1 och 8.3)

Vi vill dock varna för risken att fondandelsbolagsstrukturen utnyttjas för att skapa så kallade "brevlådeföretag" eller "skalbolag" med minimal personal och substans i Sverige, medan den faktiska, personalintensiva verksamheten förläggs utomlands.

För att reformen ska nå sitt sysselsättningspolitiska mål är det avgörande att de substanskrav som följer av EU-rätten, inklusive krav på fysisk närvaro av ledningspersoner, tillämpas strikt och utan undantag. Detta är en förutsättning för att förslaget verkligen ska leda till fler kvalificerade och hållbara arbetstillfällen i den svenska finanssektorn.

Fondandelsbolaget ska enligt utredningens förslag vara ett aktiebolag och omfattas därmed av aktiebolagslagens regler om bolagsstyrning. EU-rättens krav på substans, faktisk verksamhet och lokal ledning är samtidigt tydligt knutna till fondförvaltaren, som även fortsättningsvis bedriver den operativa och personalintensiva verksamheten. Den föreslagna fondandelsbolagsstrukturen ändrar inte detta ansvar i rättslig mening. För att reformens sysselsättningspolitiska mål ska uppnås är det därför avgörande att dessa substanskrav tillämpas strikt i tillsyns- och tillståndspraxis, så att strukturen inte används för att etablera formella fondenheter i Sverige utan motsvarande faktisk verksamhet och ledningsnärvaro.

Konsumentskydd och anställdas roll vid nya komplexa produkter (Kap 5)

Slutbetänkandets förslag om att tillåta komplexa och ofta illikvida ELTIF-fonder på ISK gör dessa tillgängliga för en bred allmänhet. (avsnitt 5.3 och 5.3.5)

Ett starkt konsumentskydd är en förutsättning för en seriös och långsiktigt hållbar bransch, vilket i sin tur skapar trygga anställningar. Det är även en arbetsmiljöfråga. Tydliga och strikta regler kring information och rådgivning är nödvändiga för att skydda både spararna och de anställda som ska hantera dessa produkter.

Anställda i rådgivande roller får inte hamna i en etiskt eller juridiskt svår situation där de pressas att rekommendera produkter som är olämpliga för kunden. Konsumentskyddet måste därför vara rigoröst. (avsnitt 8.3.2) Exempelvis kan det vara av stor vikt att tydligt upplysa icke-professionella investerare om fondens illikvida natur, det vill säga att investeringen kan innebära en inlåsningsseffekt.

Camilla Linder
Förbundsordförande Finansförbundet

Jakob Harge
Föredragande